

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Incipiens ab exordio Imperij Arcadij & Honorij Augustorum, Anno Domini
CCC. XCV. perueniens vsque ad CCCC. XL. continet annos XLV. ita
dispositus, vt commodè sextus tomus à S. Leone Magno Pontifice Maximo
inchoetur

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 410. Innocentii Pap. Annus 9. Honor. 16. Theod. 3.
Impp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14566

XXXVI. Sunt illi martyres passi Tarsi, quorum corpora a mercatoribus redempta atque Hipponem translata fuerant, quorum memoria in tabulis Ecclesie Catholice viget. Sed quod ad hunc opulentum & nobilem Leporium spectat copiatum inter clericos Augustini; hunc illum putamus, qui ob claritatem nominis cum sanctitate cõmunicam post Aurelium assumptus est ad prefecturam Ecclesie Carthaginensis: de quo loco dictum sumus. Sed ad corollarium appendicem adiungamus, quæ & temporis huius, quo interitus Romani timebatur Imperij, valde congruit.

XXXVII. Etenim abfens Augustinus, cum audisset suos Hipponenses ob ingrumentum malorum merum in erogatione elemosinarum restituisse, scripta epistola eos ita redarguit: *a: Nunciatum est mihi, quod merum vestrum de vestimentis & corporibus factis oblati: ad quam misericordiam, cum profens esset, vos exhortati sum, & nunc exhortor, ne vos vincat & pignus faciat contritio huius mundi, cui talia videtur accedere, qualia Dominus & Redemptor noster, qui mentiri non potest, ventura prædixit. Non solum ergo non debetis munus facere opera misericordie, sed etiam debetis amplius, quam solent. Sicut enim ad loca munitiora seferantur inierant, qui ruitant domus vident contritus parietibus immineere: sic corda Christiana quanto magis sentiant munitiora huius ruitant cõversentibus tribulationibus propinquare, tanto magis debent bona, qua in terra recondere disponebant, in thesaurum celestem impigre celeritate transferre: ut si aliqui humani cõsuetudine acciderit, gaudeat qui de loco ruinoso emigravit: si autem nihil tale fuerit subsistat, non contristetur, qui quandoque immortalis, immortali Domino, ad quem venturus est, bona propria committit. hec Augustinus, his quidem temporibus, quibus Verbis & Orbis excidium timeretur, accomodata scribebat ad suos.*

XXXVIII. Hoc eodem anno, iisdem Consulibus tradit Cassiodorus h. Wandalos Hispanias occupasse, quod & S. Profer e acque confirmat. Hos enim introductos esse in Hispanias a Constantino tyranno per Cõstantem filium aduersus Didymum & Verianum fratres, cognatos Honorij Imperatoris, qui Hispanias tuebantur, Orofius tradidit. Quibus occisis, in premium date sunt barbaris Hispanie depreddande. Per quos barbaros patefacta fuisse claustra Pyrenæi reliquis barbaris, qui in Gallijs erant, idem Orofius testatur, homo Hispanus res patrias non ignorans. Præter Wandalos: Alanos quoque, necnon Suecos in Hispanias ingreſſos esse, Iliodorus affirmat. Hi vero sic inter se Hispanias partiti sunt: Alani Lusitaniam & Carthaginensem pronicias: Wandalia autem, cognominati Siling, Bæticam forciuntur. Hispani vero per ciuitates & castella residua barbaris dominantibus se subingunt. In Hispania Gundericus primus Rex Wandalorum successit, regnans in Gallicæ partibus annis sexdecim. Quomodo vero idem obviolitas Ecclesias miserabili obita diem clausit extremam, suo loco dicemus.

XXXIX. Quam autem graue dispendium passæ sint Hispaniarum Ecclesie ex huiusmodi incursionibus, accipe ex verbis illis sancti Augustini e ad Honocitum contulentem, nunt Episcopo harum persecutionum tempore fugendum esset, ubi post alia: *Non enim quisquam est, qui dicat, minus nocere oportere, ubi iam non fuerint, quibus necesse sit ministrare. Ita quidam sancti Episcopi de Hispania profugerunt: prout plebibus partim fugatis, partim peremptis, partim vobitione consumptis, partim captiuitate dispersis. Sed multo plures, illic mentibus, propter quos manerent, sub eorundem periculum descendente manserunt. Et si aliqui deseruerunt plebes suas: hoc est, quod dicimus fieri non debere: neque enim tales auctori dicitur, sed humani vel errore decepti, vel timore sunt victi. hec Augustinus.*

XXXIX. Sed vnde de calice iræ Dei Hispani infelicissime potant meruerunt? audi Saluanum Massiliensem, eiusdem ætatis, hæcque pro oculis habentem, Episcopum, Ipse enim pluribus profectus Gallorum scelerata, quibus qui nam in se concitarunt indignationem, mox hæc de Hispaniis f: *Quid Hispanias? nomine vel eadem, vel maioris forsitan vitia perdidit: quos quidem celestis ira etiam si alius quibuslibet barbaris tradidisset, digna tamen flagitiorum tormenta tolerauerunt*

puritatis impunitæ, sed accessit hoc ad manifestandam illis impudentie danciam. ut Vandalis potissimum, id est, potius barbaris, traderentur. Depulsi in illa Hispanorum captiuitate Deu ostendere vultis, quatenus & adisset carnis libidinem, & diligeret castitatem, cum & Vandalos ob solam maxime pudicitiam illis superponeret, & Hispanos ob solam vel maxime impudicitiam subingaret. Quid enim? Nunquid non erant in omni orbe terrarum barbari fortiores, quibus Hispania traderetur? nihil ab que dubio, immo (ni fallor) homines: sed ideo infirmis hostibus cõtra tradidit: ut ostenderet scelerem, non vici valere, sed causam, neque, nos tunc ignominiosorum quorundam hostium fortitudine obrui, sed sola virtutum nostrorum impuritate superari: ut vere in nos venerit dictum illud, quod ait: Secundum immunditias suas & secundum iniquitates suas feci illis, & auerti faciem meam ab eis, &c. inferius vero: *Quid inquit? prodesse nobis prærogativa illi religioſi nominis potest, quod nos Catholicos esse dicimus: quod Miles esse iactamus, quod Gothos ac Vandalos heretici nominis comprehensione despicimus, cum ipsi heretica prauitate vincamus? Itaque rectissime nobis dicitur illud, quod Iulianus in lege fidei dicit sermo diuini g: Quomodo dicitur, Sapienter sumus, & lex Domini nobiscum est? Nolite inquit, consilere in verbis inulacis, dicentes: Templum Domini, templum Domini, templum Domini. Quoniam si benefecit vias vestras & studia vestra, & advene & pupilla & vidua non fecerit calumniam, neque sanguinem innocentem effuderit, in loco hoc habitabo vobiscum, in loco isto a seculo vsque in seculum. Quis vtiq; ostendit, quod si istam facimus, superflua nobis Catholicis nominis præsumptione pleudamus, hæc Saluanus, qui profectur illa pluribus.*

IESU CHRISTI

Annus 410.

INNOCENTII PAP. HONOR. 16. IMP. ANNUS 9. THEOD. 3.

CHRISTI annus quadringentesimus decimus, fustissimus Vrbi, vnus tantum Varanes * legitimo Consulatu in Oriente creati, Faltis adscriptus habetur. Roma enim obſidio repetita, imminensque eidem excidium, ab alterius Consulibus creatione Honorium Imperatorem dimittuerunt, licet tyrannus Tertullum spurium creauerit Consullem. Iuste quidem Deus hac quoque ex parte superstitionem excusitatum in Romanum populum vindicauit, qui in auspicando nouis Consulibus anno reuocasset superstitionem maiorum: nam de his Saluanus h: *Quid enim? Nunquid non Consulibus & pullis albus Gentilium sacrilegiorum iure pascuntur, & volentis penne auguria queruntur, ac penè omnia sunt, qua etiam quondam Pagani veteres stinola atque irrudenda duxerunt? ut inter alios Tullius de Diuinatione. Et cum hæc omnia ipsi agant, qui annis nominis tribuunt, & a quibus & anni ipsi exoruntur: credimus nobis bene cuius posse procedere, qui a rebus talibus arduunt? Atque vti non sicut hæc propter Consulibus tantum sunt, ita illos tantum inciderent, propter quos sunt. Illud est seruissimum & grauisissimum, quod dum consensu publico aguntur, bonæ paucissimorum vitæ erimen omnium, ac si ex singulis bini inaguntur, prope est, ut in omni mundo nullus euadat. hæc Saluanus. Quibus planè profanis ritibus haud caruit præfens annus, cum Attalus arripens sibi nomen Augulli, mox Consullem creauit Tertullum Gentilem hominem, cuius meminit Zofimus i. Porro Tertulli Consulibus nomen est à Faltis abiectum, quod à tyranno esset Consulatus spurii illi collatus. Qualis autem hic nouus Consul, quantum timore procellerit, Orofium audi k: *Vmbra, atque inquit Consul Tertullus ausus est in Curia dicere: Loquar vobis, Patres conscripti, Consul & Pontifex, quorum alterum tenes, alterum spero. Sperans ab eo, qui non habebat spem, & maledictus vtiq;e, quia spem suam posuerat in homine. Id enim ipsi tale pati pulli, vel alites sunt augurate volantes. Videt ergo vel ex his huius temporis statum Vrbi.**

CVR TRADITI VVANDALIS HISPANIS

217.7.

I. Varari Varani Varronis CONSULES ANNI HVIVS ABOLITI

Saluanus de rebus indicis l. 6.

TERTULLI CONSULATVS SPVRIVS. i. Zofim. l. 6.

Orofius lib. 7. cap. 42.

Et Saluan. de provid. Diu. lib. 7.

II. CONSPIRATIO GENTILIVM ALARICO.

Sed magno plane Dei consilio permittitur, ut summa rerum proditorie ad Gentiles iterum deferretur, quibus & iam victor barbarus ipse faueret, necesse in omnibus patrocinaretur Alaricus: ut ex hoc magis vana superstitio imbecillitas, inanis que ac falsus profusus deorum cultus argueretur. Nam cum aduenisse videretur tempus, quo idololatra in integrum restituenda foret, & ipsa Christiana religio obruenda, conspirantibus barbaris atque Gentilibus, ipsorumque diis ceptis fuentibus, atque responsis maxima pollicentibus: resistente vnicō Deo, ut fumus à vento, omne ipsorum consilium dissipatum est, vires irritae, cassaque penitus vana deorum promissa reddita sunt, quin barbaros ipsos, quos sibi Gentilitas conchiarat, sui mox ultores fecerit sentit.

III. 250. ann. h. 9. e. d. ATTALVS CREATVS IMPERATOR AB ALARICO.

At rei gestae senem ex huius temporis scriptoribus iam reddamus. Ait enim in primis Sozomenus a: Cum igitur Alaricus Rex Gothorum, legatione per Episcopos quosdam, facta huius rei pacatione (de qua anno superiori dictum) fingit esset: Romanam teneretur, civitatem oppugnat, & Portu ex altera parte occupata, cogit Romanos, ut Priscum Attalum ebris tunc temporis Praefectum, sedis Arianorum crearent Imperatorem. Gentilium factio id perficit idololatri cultorum: in quorum manu cum Praefectura Urbana esset, haud tantum fuit virum ipsis Christianis, qui Romae erant, ut intus tyrannum è medio tollerent, & obfidem Urbem Gothorum exercitum superaret. Sed quid post haec subdit Sozomenus, referamus:

VII. b. Zof. l. 1.

Romanus igitur ad aliud Imperium translatus, constituitur veriusque accersitur Dux Alaricus, & fororis eius maritus Athaulphus Praefectus equitum, quos Domesticos appellant, de aliis vero magistratibus ita dispositum est: nam praeter Consulatum (ut diximus) Tertullum collatum, Valenti (inquit Zofimus b) qui praefuerat Dabuntis legionibus, tradita est etiam militum praefectura Alaricam praefectura: Lampadius autem creatus Praefectus Praetorio, superstitio, si quis alius, adhibetissimus, ad quem exeat de Foro atque fortuna sancti Augustini e. epistola, qua eum à mathematicorum ineptis studiis dimoveret. His vero delectis primoribus magistratibus, subdit Sozomenus: Attalus porro Senatu conuocato, orationem habuit prolixam & splendide elaboratam, qua Senatu promittebat, se patriam omnium illi conservaturum, & Aegyptum insuper & vniuersam Orientis Imperium Italia subleuaturum. Addit his vero Zofimus d, & ipse Gentilis: Cuius Romani magna letitia fruebantur, qui & alios magistratus Republicae recte gerende peritos nacti fuissent, & insignem ex Tertullo Consuli honore voluptatem caperent. Solum illorum familiam, qui Anicij dicebantur, merdebant ea, quae publice vniuersis conducere videbantur: quod soli omnium, propediectum, diuitias possidentes, felicitatem publicam permoleste ferrent, ita quidem Zofimus Ethnicus de Christianis omnium nobilissimis, erga Deum atque Imperium fidelissimis, de quibus saepe superius mentio facta est. Aduersarios quidem hos fuisse praesumptum scelus, maxime ipsorum laudi cedit, quod criminis eiusdem Zofimus deorum cultor conatur adhibere. Quae vero haec fuerint consecuta, sic idem Zofimus narrat e:

V. e. Zof. l. 6.

Cum autem Alaricus Attalo recte consulisset, ut mediocres copias in Africam & Carthaginem mitteret, e arumque opera Heracliano abrogaret Imperium, ne per illum quoque partes Honorij seclerentem aliquid impedimentum rebus instituta accideret: Attalus eiusmodi admonitiones nihil facere, sed eas spes amplecti, quas ei rates fuerent, utaque persuasus extra pugnam se Carthaginem totaque potitatem Africa non Dremanam mittit, qui cum barbarorum copiis, quas ducebat, facillime potuisset Heraclianum Imperio decerere: sed Alarici consilio posthabito, Constantino in Africa morantibus Imperium tradit, nullis idoneis cura eo copiis ablegatis, qui ab exercitu Heracliani mox cum suis interfectus est: quod etiam idem auctor inferius subdit, stultitiae Attalum incusans, quod monitis Alarici minime paruisset. At quid peccauit Attalus (appello te ipsum) si responsis deorum standum potius, quam barbari consilii existimauit? quis, eorum, quae dantur hominibus, non ducat humanis omnibus, praeferenda esse diuina: sed plane, inuitis licet, cogentis Zofime succumbere veritatis Imperio, atque fatenti, non nisi fallaciam, atque ad decipiendum miseris mortales deorum fuisse responsa. Porro eadem, quae Zofimus ha-

bet quoque Sozomenus de Attalo deluso responsionibus vatum: sed quem Zofimus Constantinum militem in Africam, Constantem ipse nominat, de quo ista subdit f: Cum itaque Consiliis ex vatum sententia Carthagini aduenisset, Attalus vix, alio mente captus fuit, ut ne dubitare quidem dignaretur, sed plane sibi persuaderet, se Africam secundam praedicti vatum habere subditos. Itaque Raunenam versus (ubi erat Honorius) expeditionem mouet.

Simulatque igitur Ariminum vna cum Romanorum de barbarorum exercitu peruenisse nunciaretur: scribit ad illum eum ad Imperatorem Honorium, & legatum missus, ut, qui sibi ipso maxime dignitatibus fugebantur, declarat se illum liberare in regni confirmatione esse recepturum, Attalus vero se Imperij confortum admittendam esse negat, sed iudicat Honorio, ut vel insulam, vel locum eligat, quem vellet, in quo priuatus deget omni Imperij cultu depositus. In eo cardine cum res versaretur, ut & nauem habere paratas, si foret necessitas eum abhaurire cogere ad fratris filium: ex improbo sub se signis ciceret, quatuor milia militum ex Oriente noctu Raunenam appulerunt, quibus ille manuum excelsitas commisit, quod indigenarum militum praedictum ad praedictum metueret, haec ipse eadem quod omnia Zofimus a quere fert, nisi quod in numero militorum ex Oriente militum à Sozomeno multum discrepat, cum ait sex milium legiones ad Honorium missas, militesque in eis numero quadraginta milia. Cuius rei causa Honorius Raunenae consistere decreuit, quoultque rerum Africanarum status nunciaretur, de quibus idem Sozomenus g:

Interea temporis Heraclianus, interfecto Constante, vigiles constituit in portibus & littoribus Africae, & mercatorum nauis Romanam profectis vetat. Ex quo cum famis Romanis inuaderet, illi haec de re legatos mittunt ad Attalum. Ille vero cum haec res nullam videret remediandam, Romanis reuersus est, quousque Senatu de hac re consultum: sane interim in tantum inualecente, ut castellanis pro frumento vterentur, & nonnullos etiam carnes humanas gustasse sustulerunt. Haec de dira fame Sozomenus. Adit ad haec Zofimus h, tunc temporis Romae in Circensibus exhibitis ex more praedictis, populo fame tabescente, illud conclamatum fuisse ad nouum Imperatorem: Priuam pone carni humanae, & quidè his contententia scribit S. Hieronymus ad Principum de Roma, ubi ait: Fame perit, antequam gladio: & vix pauci, qui caperent, inueniunt, ad nos adus cibos eripit esurientium vabes, & sua inuicem membra. Latuerant: dum mater non parit lactenti infanti, & suo recipi vtero, quem paulo ante effuderat, haec Hieronymus.

Huius quidem famis tempore egregiam enituit viriutem Leta clarissime feminae, quae cum praedia esset, de bonis suis alebat pauperes, ait Zofimus, cuius haec sunt verba k: Compluribus autem cibum suppeditabat Leta, Gratiani quondam Principis conuix, cuius mater Pissimiana: quippe quod Pissus eius apparatus regia mensae praebet. à Theodosio inuicem haec confectus, non pauca, quae eorum mulierum erant honorant, ex eorum dono famem solabantur, haec Zofimus. Sed non nihil reuocari potest in dubium, quod de nomine habet feminae alentis pauperes. Item si, quae tanta eluciscentibus praestitit, vere fuit Gratiani olim vxor: cum non nisi semel eum coniugio obligatum consuet, nomen quidem vxoris eiusdemque Anguste, non fuit Leta, sed, ut habet Ammianus l) Flauia Constantia dicta filia posthuma Constantij Imperatoris. Quod si Leta nomine Romana femina tantam praestitit: vixit quidem his temporibus Roma generis claritudine nulli secundam, & opum abundantia, sed magis religione Christiana conspicua Leta filia Albini clarissimi viri, de qua superius dictum est, nuntium fuisse sanctae Paulae, vxorem eius filij Toxotij, ad quam exerat sancti Hieronymi m epistola de institutione filiae, nempe Paulae sumoris exreprehensione martyris natæ, & Deo dicatæ, quam, fortalite praefata sancta Mater venturi Vrbs eaditij, ad amitam sanctam Eulochiam virginem in Palaestina ante transfuit. Cui, in tuto filia collocata, quid reliquum fuit, nisi ut paternam diuitias a maioribus longa serie successione auclat atque reconditas, ne fierent praeda barbaris, per pauperes in caelum transferret? Post famem vero peltem secutam esse, Zofimus n tradit his verbis: Et

quoniam

PESTIS
CUM FAME
VEREM
TAS IAT.

IX.

* quinque
mille.
ATTALYS
PRIVATVS
IMPERIO.

X.
9. Conf. 11. 7.
144.
TENS AT-
TALL.

XI.
QVID HO-
SODIYS
DEPERDIT
ELLIBVS
STATVIT.

XII.

XIII.

quoniam nullum aderat mali (suauidi remedium, iamq; caecula ven-
tra iudice succurrere defecerat, sanem) (ca. consentaneum erat)
postis conuulsibus, curuag; plena cadaveribus erat. Cuius, non pos-
sunt extra Vrhem sepeliri cadavera, quod omnem exitum hostes ob-
seruarent: Vbi ipsa inuictorum sepulchrum erat: adeo quidem, vt
aliqui etiam solitudo in Vrbe foret, si que nulli fuisset alimentorum
penuria, vt exhalatio e cadaveribus odor ad inspicienda corrumpere, atq;
tempora sufficeret, haec Zosimus.
At quis, rogo, in has rediegit angustias Vrhem nisi Gen-
tilium factio scelerata? vt plane desipuisse arguantur, qui
cladem Vrbis adscriberent Christianis: cum ex deorum
falsis responsis haec omnia factitata, ipse (vt vidimus)
deorum cultor Zosimus compulsius fuerit confiteri. Subdi-
dit vero post ista Sozomenus, Alaricus quidem suadebat, vt
quogentis * barbari aduersus Heracleum mitterent: sed Sen-
tenti & Attalo videbatur non oportere concedi barbaris Africa, A-
lancus igitur, qui haecenus cum exercitu laborasset, vt ci-
uitates Italiae subditas Attalo redderet, ob contrarium re-
rum euentum, Deo sic disponente in Attalum commotus,
cum ab Imperio abdicandum curarem, peltam ista Zosi-
mus narrat a: Ita q; Alaricus respiciens suum exercitum, ex-
tra Vrhem Ariminum, in qua tuus morabatur, producit Attalium
diadema fessat, & exiit portis, at que his ad Honorium Prin-
cipem misit, Attalium in omnium oculis ad priuatum vite conditio-
nem rediegit, apud eum tamen vna cum Anulo filio retentus, donec
pace cum Honorio constituta, via securitatem eis imperasset. Ple-
cidus quoque seror Imperatoris apud Alaricum manebat, vicem illa
quidem oblitus modo quodam implens, ita tamen, vt omni honore
culturae regali frueretur. haec eadem de abrogatione Imperij
Attali Sozomenus habet.
At quid post haec Attalo exauctorato acciderit, Oro-
sius docet, vbi primum ista in eum b: Quid de infelicissimo At-
talo loquitur, cui uicini inter tyrannos honor, & mori licuit fuit? In
hoc Alaricus Imperatore factus, insecto, relecto ac defecto, citus his o-
mnibus illa pene quam dictis, minimum resti. Et ludum spectant im-
perij, & paulo post: Attalus itaque, tamquam in uoce Imperij simu-
lacrum, cum Githis vsque in Hispaniam peritus est: unde descendens
naui incerta molens, in mari captus, & ad Constantinum Comitum
duellus, deinde Imperatori Honorio exhibitus, trinita manu, vna re-
sistit esse, haec Orosius: sed ista post annos plures accidisse,
suo loco dicemus. Subdenat his modo sunt sanctiones
hoc anno, de illis, qui relicto tyranno rediissent ad castra,
ab Honorio Augusto promulgatae, atque in primis quam
Februarij mense sancit huius verbis c:
De his, qui tyrannice praesumptis sacramenta fessat, ad no-
strum Imperium redierunt, haec volumus esse sententiam: Vt quos
inter incendiaria tyrannidum assumpse fideles penitendo renouant, ordi-
nem & fidem militie non amittant. Hos vero quibus Latam regref-
sum necessitas desperationis induxit, soluto cingulo, matricula con-
uenit aboleri: ita vt illud quoque par venientie forma custodiat, ne
redire eis ad pristinam militiam liceat, qui aliud militandi genus ele-
gerit. Datam prid. ad Febr. Rauen. V. arane Confule. Mense vero
Augusti sic de illdem:
Liberata Republica tyrannidis iniuria, omnium criminum reos
relaxari praecipimus. Dat. V. 11. Id. Aug. Rauen. V. arane V. C. Confil.
Ex his & rerum gestarum tempus perspicue intueri da-
tur: quoniam felicet tempore Attalus in ordinem reda-
ctus fuerit.
Quod autem idem Honorius Imperator expertus es-
set populos Africanos de Republica optime meritos in re-
pellendo & infestando eos, qui ab Attalo milli fuerant, de
iudem bene mereri dignum existauit: quam obrem ad
Macrophium in Africa proconsulem pro eisdem ita scripsi-
sit d:
Considerantes Africa desolationem, vsque in initium sussonis
quinte vniuersa reliqua, qua tam ad Arcam oblinum potestatum,
quam ad largitiones pertinet, relaxari praecipimus. Prinata quo-
que rei desina similiter relaxamus, ab utroque, quibus debita pu-
blica continentur, Datam V. 11. Kalend. Iul. Rauenus, V. arane
Confil.
Inter haec autem, cum tot tantisque turbis agitare-
tur Occidentale Imperium, Theodosius Imperator, ne in
Orientem furor barbaricus infunderetur, iussit portus &

littora omni viglantia custodiri. Exat eade re eius referen-
tium ad Anthemium Praefectum Praetorio Curatorem
Imperij, cuius arbitrio cuncta disponebantur, his verbis
editum e:
Omnes stationes nauium, portus, littora, omnes abscessus provin-
ciarum, abditis quinque loca, & insulae, tuae magnificentiae disposi-
tione, solerti custodiantur indagine: nullus veltri, vel clam, vel a-
perto, vel etiam occulto nostri postis Imperij regiones irrepere, qui
non aut interiectu prohibeatur obicibus: aut cum accessit, illico te-
neatur; nisi sacros apices a domino patris meo Honorio ad me pe-
ferre, apertissima ratione monstrauerit, cum eadem diligentia ob-
seruando, vt si ad alium quemquam a memorato Principe dixerit
habere assatus, petitor. * detento, sacra littera cum omnibus cher-
tis signata ad meam clementiam transmittantur. Hoc enim & ty-
rannici furoris, & barbari feritatis occasio persuadet, & inter me
dominumq; & patrum meum Honorium vniuersum recurrende ad-
monitione conuenit. Dat. 8. Kalend. May, Constantinopoli. V. arane
V. C. Conf. haec Theodosius. Sed iam quae reliqua sunt, pro-
sequamur.
Conferenti plane sunt animo deorum cultores Ro-
mae, cum res Attali Imperatoris sui collapsas penitus in-
tuerentur, qui falsis oraculis adeo magna de eo conceperant.
Par quidem fuisse, qui se a diis intelligerent esse de-
ceptos, eidem omnino remittere nuncium, atque ab im-
pietate ad verae religionis se cultum transferre. Sed licet
sic humilitati, non sunt compuncti: factumque, vt qui ad-
missi sceleris nulla affecti sunt penitidine, eundem Ala-
ricum quem in pottocinium aduocant, perpetrati quo-
que facinoris factum experirent vltorem, sed quomo-
do id acciderit, Sozomenus narrat his verbis f: Haec res
huiusmodi euentum fuisse fortitas, haud mediocriter doluerunt tuum
Paganus, tum illi Christiani, qui Ariamam seculabantur haeresim. Illi
enim, ducta conuicta ex Attalium proposito & priuati educa-
tione, prius existimabant, illum palam paganismum amplecti-
tur, & ipse templo patria restitutum & serias & victimas. Vt
vero se primatum in Ecclesia, sicuti tempore Constantij ac Valen-
tini, rursus consecutus arbitrabantur, si quidem ille firmatum contineret
Imperium: propterea quod a Sigisario Gotthorum Episcopo baptiza-
tus, & ob id cum ipse vniuersis, tum maxime Alarico carissimus esset.
Non multo post autem Alaricus cum venisset ad Alpes (secus hic est
plus minus sexaginta stadiis Rauennae distans) cum Iuratore de pa-
ce communicat.
Sarus autem quidem, natione barbarus, sed in rebus bellicis egre-
gie exercitatus, qui ceteris trecentis solus, omnes tamen strenuus ac fi-
deles, sicum habebat: cum Alarico ob priorem simulat esse suspensio ef-
fer, considerabat sibi nequaquam vtilis fore inter Gotthos ac Romanos
pericula fudera: idoque repente cum suis irruens, nonnullos ex bar-
baris interfecit. Hinc igitur & metu simul & praecitus Alaricus, ea-
dem via reuertitur ad oblidionem videlicet Vrbis, eade quo-
que de Sarozolimus, cuius hitoria sine carens hic definit.
Subdit vero Sozomenus: Reuersus Alaricus, Romanam oblidione
cinclam per proditionem capit.
At quemam haec, & a quibus ista proditio? Egnatius ex
Procopio rei gesta seriem acceptam se refert testatur,
cum ait g: Astu autem barbaros capta Vrbe, eraditur in hunc ser-
me madum, quem Procopius solus ex omnibus, quas legi, tradit: vt
miror ab interprete vel rem totam dissimulatum, vel cum in muti-
lium Graecum codicem incidisset, non animaduertsem. Ille igitur in
haec sententiam: Obfederat Romanam Alaricus iam biennium,
nec Honorius, qui Rauennae desidebat, aut ferre supplicia pote-
rat, aut audebat. Nam cum nihil minus, quam de Vrbe salute
sollicitus esset, Stilichone interfecto, ducentis exercitus minime pra-
fecerat, qui rem aduersus Gotthos ministraret. Vnde Gotthi obli-
denda Vrbe cogitatio, Romano milite aut dilapsis, aut fugiente rem
agente. Person eon frustra oblidiam cum vi expugnat non
possent: ad dolum hostia barbari veritatur. Profectionem in patri-
am simulat, trecentos iuuenes corporis & animi vi praesentes deli-
git, quos Romanis Principibus dono det, instructos prius vt omni ob-
sequio dominos suos promereri studerent, & ad certam diem circa me-
ridiem, cum Romanis Principes sacris vel otio vacarent, ad Asinari-
am portum aduolent, interfectu que in praesens in salua custodia por-
tam sibi prolo futuro aperiant. Interea Gotthi cum reditum, alia
atque alia desisse sibi simulantes differrent: regenti illi inueneri occa-
sione egregie vsi, portam statim die sicut aperiant, & in totum, usq; Gothos

Cl. de ill.
& in iust.
C. Theod.

THEODO-
SIVS ORI-
ENTIS O-
RAS OB-
SERVARI
IVBET.

* portito-
re

XIV
GENTILES
ET ARIA-
NICON-
STERNATI-
OES CA-
SYM AT-
TALL

f. Sar. l. 9.
in 9.

XV.

XVI.

XVI.
g. Bap. E-
gnat Rom.
in cap. 1. 1.
VABS PRO-
DITONE
CAPTA.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

maiori ignominia quam damnatae videtur omnia populatur, haec ex praetermissis fragmentis Procopij Egnatius sibi vendicat, qui in digno terens animo rem tantam relicta a maioribus silentio obolutam (ut profiteretur) illustrandam suscipit: vnam non maioribus tenebris offuderet, cum falli narans, quae ad elucidationem historiae pertinent, incuria praetermittit, remque tantam vix quadraginta verlium dictione, quamvis curiose studioque se elaborasse demonstrat, absoluit.

XVII. PROCOPII ASSERTIO VELEGANTIAE VRBIS PRODITIONE REFELLITVR.

Sed excipiat ictus Procopij nomen, quod ipse clypeum obicit, libertans fidem suam, nec obiciamus de veritate codicis sibi tantummodo noti, qui praeterit Procopij accuratum interpretem. Est quod mireris, lector, tam breui narratione, tanta esse coagmentata mendacia. Vbi primum, rogo, auctori innouit, bitanio perdurasse Vrbis obsidionem, antequam caperetur? Nonne libera fuit toto tempore, quo Atalio imperauit, quem Alaricus in Imperij fastigium extulit? Nonne & prior est soluta obsidio, teste Zosimo & aliis omnibus huius aetatis scriptoribus, simulac fuit a Romanis pax auro redempta? Et quomodo illud subdit, post necem Stilichonis, vsque ad Vrbis expugnationem per biennium illud sine duce Romanum exercitum perferat, cum ex Zosimo & ceteris electos plures, atque saepe mutatos, nempe Turpilionem, Varanem, Vigilantium, inde Generidum, postea vero Constantium, ut praetermittamus dicere de his, qui extra Italiam exercitibus duces praerant, ut de Heracliano in Africa, Sario, qui Huhnos ducebat, & aliis aduersus Constantium tyrannum & barbaros in Gallis & Hispanis militantibus? Et quid, quaeso, opus fuit trecentos donare Romanis Gothos, quorum ope porta illis pateret Vrbis: cum negatum nunquam fuerit isdem, qui vellent Gothi in Vrbe degeret, semperque moris fuerit, frequentes illic esse Gothos inquilinos? ob id namque est illud Rutilij b de Vrbe a Gothis habitari solita?

Rutilij b. Hier. 16.

Et capitis prius, quam caperetur, erat. Rursum vero vnde illud auctori, meridiem, cum Romani somno torpescerent, ingressus per portam Afinariam Gothos, cum S. Hieronymus n noctu captam esse significet? Sine igitur Procopius, qui post centum annos haec scripsit, siue auctor, qui cum erat, haec penitus ipse confinxit, nulla (quod non asserimus) haec fide substituit, sicut nec quae dicturi sumus.

XVIII. DE PROBATA ALTONIA OMNINO REPELLITVR.

Scimus enim alios in castelle, Vrbe Alarico traditam prodicione Probae Falconiae uxoris Adelphij Senatoris, commiserat Romanos longa obsidione vallatos fame & peste perire. Sed nulla quidem alia huius nominis femina hoc tempore Romae vixisse reperitur, nisi illa, de qua saepe superius, Proba Faltonia Probi Praefecti Praetorio coniux, mater Iulianae, auiaque S. Demetriadis, de quibus sanctissimis feminis multa superius pluraque proxime dicturi sumus. At quomodo id fieri contigisse potuit longioris obsidionis obtentu, cum (ut apparet) nouissima obsidio ista per paucos tantum dies perdurauerit? & quod ipse ex prodicione Compendium, cum bonorum iacturam sit passus, vixque remilentorum barbarorum manus extulerit? Explosis igitur figmentis his pro arbitrio absque antiquorum testimonio vulgaris, cuncta ferius & accuratius expendamus, ac primum quae spectant ad diem ab Alarico captae Vrbis, ut ex temporum elucidatione reliqua aperta vindicentur in lucem.

XIX. TEMPVS AC DIES CAPTAE VRBIS.

Ingressum quidem fuisse hoc anno in Vrbe Alarico non nono Kalendas Septembris, qui Paulus diaconus falso dicitur, auctor Miscellae, scriptis prodidit: quem sequi potius, quam recentiores quosdam asserentes Vrbe a Gothis captam Kalendis Aprilis, iuste decernimus: siquidem id recitata nuper Honorij Imperatoris rescripta iudicent, & in primis illud hoc anno datum octavo Idus Augusti, quo ob extinctam tyrannidem, liberatamque penitus Republicam, omnes criminum reos a metis pennis absoluit, eos videlicet, qui tyrannum Attalium secuti essent, nam cum ipse Imperator dicat, liberatam Republicam a tyrannica iniuria, plane significare voluit, ipsam liberatam ab Attalo, vere tyranno, cum aliqui Alaricus

Lxx. de in uerim. C. 1004.

non tyrannus, qui sibi assumperit nomen Imperatoris, sed hostis potius dictus ab omnibus reperitur. De Attalo quidem accipienda esse verba rescripti, nulla est penitus dubitatio. Siquidem cum plures Romanorum inuenti sint esse secuti Attalum, & in eius castris militasse, nullus legitur transfisse ad castra Gothorum, quorum causa eiusmodi fuerit lex sancienda. Porro cum consentiant omnes, captam Vrbe post diuitem Attalum: non potuit Kalendis Aprilis id euenisse.

XX. e. H. p. 1. lib. 7. in l. 2. ach.

Rursum vero & illo etiam adducitur argumento, quod constat testimonio S. Hieronymi, per fugas ab Vrbe ex Occidente in Orientem ex hac barbarorum inuadente peruenisse Hierosolimam hieme propinquante: quod si talem fugam cepissent mense Aprilis, cuius Kalendis Vrbe captam voluit, certe quidem alicuius saltem tempore eorum aduentum Hierosolimam contigisset. Sed bene congruit, ut qui expugnata Vrbe mense Augusti, fuga sibi consulentes, Hierosolimam perierunt, peruenirent illuc appropinquante iam hieme. Sed haec de tempore manifestiora reddentur ex his, quae hoc eodem anno inferius dicturi sumus, cum agemus de Concilio Carthaginensi, quod hoc anno ante Vrbis excidium celebratum est. Sic igitur quod ad tempus pertinet, cum antiquioribus affirmamus, hoc anno Domini quadringentesimo decimo, sub Consulari Varanes, Alaricum Vrbe cepisse, a tempore postquam ipsa fuit condita, secundum Varronianam supputationem, anno milleesimo centesimo sexagesimo secundo.

XXI.

His igitur de tempore captae ab Alarico Vrbis elucidatis, iam ad reliqua, quae obscura videri poterant, facilius erit ingressus, ut quod ait Sozomenus, Alaricum ob iniuriam acceptam a Sario, ad expugnamdam Vrbe quantumcyus esse reuerfam, & cinctam obsidione Romam prodicione cepisse, ex quibus apparet haec omnia confecta esse mense Augusti, post datum illud rescriptum Honorij octavo Idus eiusdem mensis Augusti. Quinetiam si in sumptu in itinere temporis ratio habeatur, dicendum sit, eandem Vrbe ut accessit, Alarici ex improuulo cepisse: sed quorumnam prodicione, nisi amicum, nimirum eorum, qui cum Attalo conspirauerunt? Hinc videas S. Prosperum in Chronico dicere, Attalum priuatum regno, illud cepisse Gothi. Hinc & illud intelligas, quod ob inopinatum ex improuulo Alarici in Vrbe reditum & in eam ingressum contigisse dicitur de Honorio, quod cum accepisset repentino nuncio, Romam perditam, nihil eiusmodi vel cogitantem, putasse hoc ipsum de gallo gallinaceo, Roma nominato, esse renunciatum. Sane quidem si quis ea in mentem reuocet, quae ex Claudiano superius dicta sunt de immensa Alarici ante concepta fame potuinde Vrbis, & nihil aliud animo die noctuque versantis, praeterquam Romam capere: in eam plane sententiam veniet, cum haec, quae antehac ab eo acta sunt de Attalo ignato homine in Imperium prouehendo, eodemque priuando, & cum Honorio pacem sanciendo, ea omnia ab ipso prodicione molita esse, ut voti diu concepti compos fieret, atque pacis inuolacro, Honorio securo iam reddito & incauto, ita prodicionem perditus occideret: cum captura quavis leui occasione ad excitationis praetextum, ad Vrbe inuadendam quam festinae redierit, ipso Honorio nihil eiusmodi vel leuiter suspicante.

QUANTA CELERITATE ALARICVS VRBEM DECEPIT.

XXII. HONORIVS INVIDIAM PATITVR OB VRBEM A BARBARIS CAPTAM.

Ceterum quod sui Imperij tempore post tot Vrbis regnantis saecula contigerit illam a barbaris turpiter capi, Honorius grauissimam inuidiam passus est, a Gentilibus praesertim, qui eo magis ipsam Honorium impium esse dicerent, quo in Christiano cultu religiosior apparet. Verum rem accuratius ex euentis considerantes, non nisi in Gentilium iacturam idololatriaeque dispendum Vrbis cepisse eladem, omnes intelligent si ipsi vero Honorio, illis abolsos, pietate, qua sibi Deum conciliauerat, magno petere profuisse, rerum euenta peripicue demonstrant, cum ipse summus, qui cuncta moderatur, omnipotens Deus, & Alaricum e medio sustulit, & tyrannos in ipsum Imperium insurgentes deleuit, pacemque, quam ne sperare quidem

dem

XXIII.

VASA SACRA APUD VIRGINEM INVENTA.

XXIV. ALARICVS REVERTITVS VASA SACRA REPORTARI IVSET.

XXV. SOLEMNIS PROCES- SIO AD S. PETRI BASSILICAM.

XXVI. HOMO- NIUM IMPERATORIS BARBARICORUM CAPTIV.

dem fas erat, ex inopinato restituit. Vt plane miraculo ad-
scribendum sit, ipsum Honorium Imperatorem in Hispania,
Britannia, Gallia, Italia, ac demum Africa à barbaris
atque tyrannis impetum & obitum, emeruisse tandem,
atque superiorem his omnibus extitisse. At ne hæc vna af-
firmatione ostentata putes, quæ dictum sumus, res reddent in
omnibus facile certiorum.

Iam vero de his, quæ contigerunt, cum Alaricus in Vr-
bem ingressus est, aggrediamur historiam: ac primum tra-
dita ab Orosio à hic reddamus, qui his verbis rem gestam
prosequitur: *Adess Alaricus, trepidam Romanam obsidet, turbat,
irrupta: dato tamen præcepto prius, Vt si qui in sancta loca, præci-
pueque ad sanctorum apostolorum Petri & Pauli basilicam con-
fugerent, hos in primis inuolatos securo, quæ esse sinerent: Tum deinde
in quantum possent, præda inhiantes, à sanguine temperarent. Au-
dit quæque: quo magis illa Vrbs irruerit indignatione Dei illa,
quem hostis fortitudinem, probaretur: vt beatus Innocentius Romane
Ecclesie Episcopus, tamquam iustus Lethi subteractum fuerit à Sodo-
mo; occidit a providentia Dei, apud Romanam tunc positus, peccato-
rum populum non videret excidium. Discurrentibus per Vrben barbaris
sistere vult Gothorum idemque potens & Christianis sacra an Deo
virginem iam atque profectam in quadam Ecclesiastica domo reperi-
re. Coniuxque ab ea aurum, argentumque honeste exposceret: illa fi-
deli constantia esse apud se plurimum, & max præferendum possi-
dit ac prorsus (erant hæc vasa sacra in custodia accepta,
quæ haud absque infunctu Spiritus sancti barbaro reue-
landæ putant) dumq; expositi opibus, atomiam barbarum ma-
gitudinæ & pondere ac palebritudine, ignota etiam vasorum quali-
tate, intelligeret: virgo Christi ad barbarum ait: Hæc Petri apostoli
sacra ministeria sunt. Proferne, si audes: de sacro tu videri. Ego quia
deserere non vales, neq; tenere audeo.*

Barbarus ad reverentiam religionis timore Dei & sine virginis
motu, ad Alaricum hæc per nuntium restitit. Qui continuo reporta-
ri ad Apostoli basilicam iunxit, vt erant, vasa imperavit: virgi-
nem etiam, simulque omnes, qui se adingerent Christianos, eodem
cum defensione deduci. Ea domus à sancto scilicet longo (vt ferunt)
& medio interiecta Vrbi aberat. Itaque magno spectaculo om-
nium, disposita per singulos singula: & super capita elata palam au-
ret, atque argentea vasa portantur: exerts vndeque ad defensionem
gladius pia pompa inuoluitur: hymni Deo Romanis barbarisque concen-
tentibus, publicè cantantur: per sonat lætæ in excidio Vrbi salutis tuba,
omneque aram in abditis latentes innitit ac pulsa: concurrunt vnde-
que ad vasa Petri vasa Christi. Plurimi etiam Pagani Christiani
professione, si non fide, admittuntur: & per hoc tamen ad tempus, quo
magis confundantur, exultant, Christiani videlicet. Quanta co-
piosius & gressatam Romanam confingentes, tanto audius circumstan-
dantur barbari defensores.

O sacra & ineffabilis iudicij diuini discretio? O sanctum i-
stud & salutare speciem, quod parua exortam domo, dum beato al-
ueo in sanctorum sculo tendit, oberrantes periclitantesque animas
in salutis suam pia rapacitate peruenit? O præclara illa Chri-
stiana militie tuba, quæ generaliter cunctos dulcissimo ad vitam
modulamine inuoluit, quæ ad salutem inobedientes non suscita-
uit, inexcusabiles reliquit ad mortem? Mysterium hoc, quod in
transferendis vasis, dicendis hymnis, dicenda populi sunt, tanquam
magnum criterium fuisse arbitror, per quod ex congregatione populi
Romani, tanquam ex magna massa frumentis, per omnia ex vniuer-
so ambitu civitatis laterarum foramina efflueret, quæ vna, sine
occafione, sine veritate commota: omnia tamen de presenti salute
credentis, ex heredo Dominica præparatum recepta sunt. Reliquis
vero sicut sterora & vult paleæ, ipsa vel inreualitate, vel inobe-
dientia præiudicata, ad exterminium atque incendium remanserunt.
Quis hæc pendente plenis miraculis, quis prædicare dignis
laudibus queat? Tertia die barbari, quam ingressi Vrben fuerant,
sponte discedunt, sacro quidem aliquantulum editum incendio, sed
ne tanto quidem, quanto septingentesimo condictionis anno casus
effecerat. Nam si exhibuitam Nervens Imperatoris sui spectaculo in-
flammationem recenscam, proculdubio nulla comparatione æqui-
parabitur, secundum id, quod exciterat Lesina Principis, hoc
quod nunc inualit in a vltima. Neque vero Gallorum meminisse in
hominum collatione debeat: qui continuo penè anni spatio in hunc
euryque Vrbi attritos cineres possederunt. Et ne quisquam
fortè dubitaret ad correctionem superbe lascivie & blasphemie
civitatis hostibus fuisse permissam: eodem tempore Clarissima Vrbi

loca solimibus diruta sunt, quæ inflammari ab hostibus nequi-
uerant. hæc modo Orosius: eadem quoque, de quæ valis
ad basilicam sancti Petri deferri iussis Calliodorus b enar-
rat.

Quis, rogo, ista alta mente considerans, non intelligat
haud aliam ob causam à Deo ingredi permiffum in Vrben
Alaricum, quam vt in ignominiam idololatriarum para-
ret nobilem religionis Christiane de Gentilitate victa
que proftrata triumphum? Sic Deus voce sua interci-
dens, secundum illud Davidicum, flammam ignis: &
quod in ea lucis est atque splendoris, ab incendio illate
cladis segregans, Christianis illuxit: incendium autem in
impios fuit impetu barbarici furoris longe lætæque gra-
fari: vt non secus ac aures, percutiente Deo d Egyptios,
planctus eorum in oculis omnium increbresceret, contra
vero in terra Gessen pij dumnes essent, cantantes in viis
Domini, adeo vt vox exultationis & salutis in iustorum
tabernaculis audiretur, in ipsis, inquam, Christianorum
Ecclesis, in quas edicto Regis tutum pateret effugium vt
numquam planè nobiliorem viderit Roma triumphum,
vbi vno momento ad libertatem atque salutem tota vltia
libertatis ac securitatis sedes fuerint referata, quot erant
in Vrbe Christianorum Ecclesie. Non defuit tanto tri-
umpho pompa, longo itineris ductu procedentibus, ac
præcipientibus Deo laudes innumeris Christianis, ex vic-
tis vno momento magno miraculo victoribus redditis,
& qui cum aliis nuper barbarorum ducentibus in trium-
phum: vt planè Propheticum e illud impletum fuerit: *Et
erunt capientes eos, qui se ceperant, & subiciant excutores suos.*
Qui enim ceperant illos Gothi, quique aurum barbarico
exigebant imperio, idem ipsi reverentia subacti numinis,
sacris vasis humilem exhibent famulatum, afferunt, por-
tant, atque ad basilicam Apostolorum Principis fida cu-
stodia exerts gladiis comitantur armati, vt plane apparue-
rit, diuina potentia, impellente numine, vincentes barba-
ros ceu captiuos consecutos esse victores, quos ceperant
Christianos.

Quanta hæc admiratione atque stupore digna, in ipso
grassationis impetu furentes barbaros, mitis esse redditos
& obsequentes: Sed (quod omnem excedit humanum cap-
ptum) idem ipsi Gothi Ariam inbuti perfidia, Ortho-
doxorum implacibiles hostes, & (quod præterita tempo-
ra docuerunt) hereticorum omnium crudelissimi: cum
iam libertum nacti essent imperium in sedem illam, à
qua scirent sepe se fuisse damnatos, atque hæcenus con-
demnari, omnem exercendi facultatem: tanto honore ex
imperato eius Ecclesias cumularunt, vt non ipsas tantum
illefas esse voluerint, sed omnes ad eas confugientes esse
securos, quin etiam & vasa sacra inuenta, quantumlibet
rabida fame inhiantem auro, illæsa tamen illa reliquerint,
& custodita, religioseque seruatæ voluerint, exhibentes
illis, quod religioni deberetur obsequium, veritatis serui-
tium, numini cultum, & principatum famulatum, dum
que claudo sine fuerant è basilica Vaticana sublata, & cum
timore translata, summa curantur gloria vehi, publico-
que apparatu reduci, atque secure deducti. Quam su-
perarunt tam egregio facto Philistæos Gothi? Sublatam
illi Arcam f Domini, diuque retentam, non nisi plagis af-
fectis, malis compulsi, coacti flagellis, eius restituentæ tan-
dem consilium inierunt, atque demum ignobili imposi-
tam plaustro bestiarum indomitam eam trahentium
arbitrio reliquerunt. Inuenta vero isti, non vi sublata
vasa, nec lignea, sed aurea, dona munifica & mirifica reli-
giosissimi Constantini, non auferre tantum, sed nec tange-
re ea ausi, haud passi sunt, vbi erit in honorata relinqui, sed
omni curante celebratæ pompa transferri, facti idem
ipsi animati curru atque simul ipsorum aurigæ. Ad didi-
let & sua Alaricus, puto, munera, sed sciebat à Catholicis
reipi Antanorum oblationes.

Viditne vniquam Roma talem triumphum? Specta-
uit illa sepius victores duces suos trahere victos hostes, &
superatos barbaros victos duci à militibus captiuos: ni-
quam tamen inuita est victis Romanos ad Ionem Ca-
pito-

Castell. Par. 12. epist. 9. XXVII. CHRISTI TRIVM- PHVS TEM- PORE CLA- DIS VRBIS c. p. lat. 18.

d. Exo. 8. 2.

c. E. via 14.

XXVII. VIS CHRIS- TIANÆ RELIGIO- NIS.

fi. Reg. 6.

XXVIII. SALVS VI- CTI IN CHRISTO.

prolinum vincentes barbaros redditos obsequentes cum pompa perducere. Sed vidit hoc tempore in triumpho Christi tantum Roma miraculum, victores Gothos, Arianos hereticos, hostes Ecclesie, Imperij petulentes, truces barbaros, spontaneo obsequio, longissimo itineris tractu sequi victos, non Capitolium, ubi idololatrie sedes erat, sed in Vaticanum, ubi vere religionis super firmam petram, tituli Petri, solida iacta fuerant fundamenta. Vidit (quod maioris glorie erat) Romanos illos idololatrias hostes licet implacabiles Christi, volentes, sed inuitos, refractarios, sed sponte currentes, salutis cupidos concito gradu ferri ad eum, qui Saluator est omnium nominatus: vt iam certo experientur exemplo, de Christo intelligendum esse decantatum olim oraculum Sibyllinum a de Rege venturo, ad quem confluerent, qui salui esse cuperent: cum vnam hanc tantum scirent, victis parere ad vitam viam, in reliquo autem non ignorarent, quod

Vna salus victis nullam sperare salutem.

Sicque pertinaces atque rebelles facti profiteri coacti sunt, quod verbis obstinate negarent. Vides igitur Imperiorum Christi vincentibus barbaris imperare, & Romanos deorum cultores inuitos licet ad spontaneum obsequium cogi. Addit ad pompam triumphi hæc Ildorus b: Qui ex tra loca martyriam erant, & nomen Christi vel sanctorum nominabant, & ipsi simili misericordia hostili fuerat perierat, sic euaserunt multa milia Romanorum, quibus Gathi propter Christum miserititer perierunt, hæc ipse. At de Christianæ religionis triumpho in captiuitate satis.

XXIX.

DE CAPTA VRBE HIERONYMVS.

Ceterum antequam, qui verè Christiani essent, à Gothis explorati penitus haberentur: contigit ex iis aliquos, veluti Gentiles religionem simulantes, male haberi, vt accidit sanctæ Marcellæ, insigni illi atque clarissime femine, de qua supra superius: quæ vna cum Principia filia, incognite quænam essent, à barbaris tentæ fuere, cognite vero dimissa, vt S. Hieronymus narrat: qui ita exoritur de Vrbe capta ab Iliaric d. vaticinio: Moab nocte opta est, nocte cecidit murus eius, & vtriusq; illud Phylmitæ e. Deu venerunt Gentis in hereditatem tuam, & atq; illos poetæ vertus f:

Quis cladem illius noctis, quis funera fando
Explicet, aut possit hæc hinc æquare dolorem?
Vrbis antiquarum, multos dominata per annos:
Plurima perq; vias sparguntur inertia passim
Corpora, perq; domos, & plerumq; mortuæ imago.

XXX.

Hier. epist. 15.

Cum interim (inquit) in tanta confusione rerum Marcella quoque donum (quæ erat in Auentino g) cruentus victor egredietur. Sit mihi fas audita loqui, immo à sancti viri visa narrare, qui interfuerunt presentes, qui te dicunt in periculo quoque se fuisse scilicet. Intrepido vultu excepisse dicitur interrogatos, cumq; possetur autem, & desolata opes vili excusaret tunica, non tamen fecit silem voluntaria pauperiati. Cæcæm fultibus flagelluq; aiunt non fuisse tormenta: sed hoc lacrymis, hic pedibus eorum prostratam egressi, ne te (Principiam filiam scilicet, ad quam scribit) à suo consortio separarent, ne sustineret adolescentia, quod cæcæm atque timere non poterat. Christus dura corda moluit, & inter cruentos gladius inuenit locum pietas. Cumq; & illum & te ad beati apostoli Pauli basilicam barbari deduxissent, vt vel salutem vobis ostenderent, vel sepulchrum: in eam an latinam dicitur erupisse, vt gratias ageret Deo, quod te integrum sibi seruasset, quod pauperem illum non fecisset captiuitas, sed inuenisset, quod egeret quotidiano cibo, quod salua Christo non sentiret sferiam, quod & voce & opere loqueretur b: Nuda exini de vitæ matris meæ, nuda & redem. Qui ergo inuenta sacra vasa barbari, vt illæda feruarent, attulerunt eam in basilicam S. Petri: iidem Gothi inuentas sanctissimas feminas atque cognitatas, viua pretiosiora Christi vasa, ad Apostoli Pauli basilicam via Ostiensis positam perduxerunt, quo (vt euentus docuit) custodirentur intactæ.

XXXI.

Hier. epist. 15.

Ceterum paucos post dies eam d. S. Marcellam ex hac vita migrasse, idem S. Hieronymus docet, cum subdit i: Post aliquos dies, sano, integro, vegetoq; corpore, obdormiuit in Domino, & te imperturbata sua, immo per te pauperes reliquit heredes, claudens oculos in manibus tuis, reddens spiritum in tuis o-

culis, dum inter lacrymas tuas illa ridentis conficitur vita bona, & premij futurorum. hæc S. Hieronymus, qui hoc tempore cum elucubraret commentarios super Ezechiellem, vno eodemq; nuncio obfidionem Vrbs, eandemq; captam audiuit, simulq; sanctæ Marcellæ atque cari Pammachij ad Deum transitum: nam ibi ista ipse præfatur k:

Transire (inquit) aspiciam, post interpretationem scilicet elaboratam in Iliam, & extensam (vt dicitur) mentis operi imponere Prophetas. Et ecce subito mori mihi Pammachij atq; Marcellæ, Romana vrbs obfido, multarumq; fratrum & serorum dormitio nunciata est. Atq; ita confirmatus obfuppos, vt nihil aliud dicitur ac noctibus, nisi de salute omnium cogitari, nosq; in captiuitate sanctorum putarem esse captiuos, nec possem prius a te referre, nisi aliquid certus dicerem, dum inter spem & desperationem subito pedes, aboruiq; mala me crucio. Postquam vero clarissimum terrarum omnium lumen extinctum est, immo Romani Imperij truncatum caput, & (vt verus dicam) in vna Vrbe totus Orbis interit, obmutui l & humiliatus sum, & filii de bonis, & hæc Hieronymus: quibus significat, paulo post expugnatam Vrbe S. Marcellam diem clausisse extremum, cuius memoriam reddunt Ecclesiasticæ tabule annuaria die, sed non qua ipsi obiit, verum qua decenarii sepultura donata, translata est, pridie Kalend. Februarij, cum Pammachij, qui eodæ tempore obiit, dies natalis agatur tertio Kalend. Septemb. Qui igitur sanguine coniuncti erant, & vitæ sanctæ iustituto collega (ambo enim monasticam excoluerant disciplinam) iudem obierunt hoc eodem anno. De his post tot tantq; superius dicta, illud satis ad vtriusq; laudem, quod S. Hieronymus in præfatione ad eosdem in Daniele: Obfetro (inquit) vos, Pammachi Phelagabianæ & Marcellæ vnicum Romanæ sanctitatis exemplar, iustis fide & sanguine, vt conatus meos vestris orationibus adiuuetis, &c. hæc quidem ad ees scripsit anno superiori Hieronymus, antequam in Ezechielem commentaria elaboraret.

Porro quæ diximus ipsos barbaros exhibuisse S. Marcellæ atque Principæ filie pietatis & humanitatis officio, cum, ne quid pati aliis barbaris cogerebant, eas securitatis causa perduxerunt in dictam basilicam S. Pauli: accipe quid in hac sententiam S. Augustinus in affirmet in ipsos ingratos atque oblatinos Gentiles, scribens ad Marcellinum: An non etiam illi Romani Christi nomini infesti sunt, quibus propter Christum barbari perierunt? Testantur hoc martirum loca, & basilica Apostolorum: qua in illa visitatione Vrbs ad se conuertere suos alienosq; receperunt. Hæc, vrbes sanctæ imitatus, ibi accipitobis lumen trucidatæ furo: illo deducit captiuitas miserantibus hostilibus, quibus etiam extra ipsa loca perierant, ne in eos incurerent, qui similes misericordiam non habebant. Quæ tamen etiam ipsi alibi truces atque hostili more facientes posteaquam ad loca illa veniebant, ubi fuerat interdictum quod alibi iure bella licuisset tota ferenda referebatur immunitas, & captiuitas cupiditas frangebatur. Sic euaserunt multi (Gentiles scilicet) qui non Christianis temporibus detrahunt, & mala, quæ illæ ciuitas perdidit, Christo imputant, &c. eadem quoq; aduerfus eosdem inculcat inferius.

Est & aliud exemplum perducit ad sancti Petri basilicam Christiana mulieris, vt viro suo conferuaretur intacta; quod Sozomenus describit his verbis: Ego (inquit) quod mihi cum Ecclesiastica obquam historia contigisse visum est, licetis commendabo: declarat enim viri barbari factum pium, & fortitudinem mulieris Romana in conferuanda castitate, vtriusque autem Christiani, sed non eiusdem scilicet: quandoquidem ille Arianam, hæc Nicenam doctrinam scilicet abatur. Hanc igitur per quem formosam conspicimus inueni quidam Alarici miles, pulchritudine captus, ad concubitum trahere, relictam vero, ac vi aduersantem, ne quod obsecari pateretur, ille strido gladio se interfecit inuina batur, & interim summam illi cutem in collo, quasi qui ob amorem pareret, perforauit. Tum illa multo perfusa sanguine, collo gladio subicit: optabilius sibi vrata morti cum castitate, quam vivere expertam virum abire, quam illius, quæ legitimo matrimonio iuncta erat. Barbarus igitur cum eilemum maiore cum terrore illum adortus, nihil adhuc proficeret, admiratum eam ob castitatem, ducit in Ecclesiam Apostoli Petri, & tradidit custodibus, & expensis in eam sustentationem, sex annis, in vni custodiae marito suo, hæc Sozomenus.

Cicero de Divin. l. 2.

Hier. lib. de Misericord.

Hier. epist. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

Hier. pref. in lib. 3. comment. in l. 2. ead.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

XXXIII.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

1. Mai. 15.

per consuetudinem voluptatum indubitanter contemnatu est, ut
sicut conuincitur, si recipere Cremon, nihil esse sibi factum: hoc
est, nihil esse Rome Gothorum eius, si concedatur Romanis: spe-
ciare Cremones, adeo ut illud prophetiam de his factis occi-
dendum a Perisus nos, & non doluerunt. Nam & in hanc
sententiam hanc S. Hieronymus in Epistola ad sanctum Au-
gustinum, agens de exilio Urbis sub nomine Hierusalem:
in Capta Hierusalem tenetur a Nabuchodonosor: nos Hierusalem
vult audire consilia: qui peritiam Egyptum desiderat, ut inuolaret
in Taphnes, & ibi seruitute percat sempiterna. hanc ipse alludens
ad Gentiles Romanos non auerentes Innocentium Papam
veram illi religionem annuntiantem, sed obliuato corde
de in Aegyptia superstitione fenescere & mori statuen-
tes. Sed veltigia Alarici Regis egredientis ab Vrbe profe-
quamur.

XLV.
ALARICI
CVS IM-
PERATORIS
TER AGIT.
EPIST. 12.
Quam opportunum esse, videri poterat, qui totius
Romani imperij capite, ipsa Vrbe potius esset; ad totum
ipsum vendicandum sibi Imperium, victorem barbarum
exercitum, videlicet copias praemouere, ipsumque Hono-
rium Imperatorem impetrari apperere, eoq; e medio sub-
lato, summa potest. Sed qui facit pondus ventis (vt
apostolice ex diuinis oraculis id usurpam) alio vertit barba-
ri Regis impetum, ad ipsas interitum, quo perspicue de-
monstrat (quod sepe superius inculcatum est) non de-
licet Christianorum Principum, sed deuocante impia-
te Gentilium, eiusmodi a Deo attemperatum esse flagel-
lum. Barbarus Gothus sicut quadam veluti percussus a-
mentia, nec Urbem, quam cepit, tenuit, vel recedens cu-
biodam sibi, praesidio in ea relicto, curauit, neque in Ho-
norum exercitum mouit: sed ab Vrbe, numine cogente,
ex te compulsius potius, quam sponte progressus, palabun-
do milite magis, quam ordine compositis totis, Campa-
niam, Lucaniam, Brutuloseque peruenit. Quid autem cum
Nolan in Campania ciuitatem illam barbari inuasissent,
S. Paulinus in ea degens Episcopus captus a Gothis dixerit, a
S. Augustino seletam audi: Paulinus nosler Nolensis Episcopus,
ex opulentissimo diuitie, voluntate pauperissimus, & copiosissima san-
ctus quando & ipsam Nolan barbari inuasissent, cum ab eu ten-
deretur, sic in corde suo (vt ab eo postea cognouimus) praebatur: Do-
mine non excusaueris propter aurum & argentum: vbi enim sint om-
nia mea, tu scis. Ibi enim habebat omnia sua, vbi cum condere &
thesaurizera ille moneretur, qui bus mala mundo ventura praedixit.
hanc Augustinus.

XLVI.
ALARICI
CVS IM-
PERATORIS
TER AGIT.
EPIST. 12.
Quia autem putant hoc ipsam tempus fuisse cum idem
S. Paulinus a barbaris captus est ductus in Africam pro-
vidua filij redemptione capti, errore labuntur; siquidem
nulli hoc tempore in Africa barbari: sed longe post Vuan-
dali ea sunt potit provincia, quorum Regi Paulinus spon-
tanea suscepta feruitute (vt suo loco dicemus) feruuit. At
tantum abuit, vt hac barbarica incurfione Paulinus ab-
ductus fuerit, vt protegente eum S. Felice patrono suo, nec
ipse, nec populus Nolanus quicquam mali passus fuerit;
vt ex his, quae idem S. Augustinus conscripsit, possumus in-
telligere, vbi ait g: Non enim solum beneficiorum effectibus, verum
etiam ipsi hominum affectibus consensorem apparuisse Feliciam ci-
uitatem vel inquisitum per a se dilectis, cum a barbaris Nola oppugna-
retur, suauissimum non incertis rumoribus, sed rebus certis. hanc
Augustinus, qui vtram omnia illa litteris commendata
posterior tradidit. Porro ad eundem Paulinum adhuc No-
lae agentem post Gothorum inuasionem Sancti Augustinus
commentarij illum (vbi de his agit) de Cura agenda pro
mortuis scripsit: cum iam (vt ipse Augustinus h tradit) pri-
mum librum de Cluare Dei scripsisset, quem citat, atque
nuper contigisse Urbis cladem affirmat. Quomodo au-
tem Alaricus sequenti anno, in Siciliam exercitum transf-
missurus, ex hac vita sublatus est, suo loco dicemus. iam ve-
to quae sunt reliqua aoni huius, rerum gestarum ordine
prosequamur.

XLVII.
CONCI-
LIUM CAR-
THAG. VN-
DE LEGA-
TIO AD
IMP.
Cum Italia in hunc modum Gothorum esset tumul-
tibus agitata, Africana vero Ecclesia pace frueretur: hoc
anno congregatum est Concilium Carthaginense mense
Ianij, ex quo decreta est legatio Episcoporum ad Hono-
rium Imperatorem: quid autem hi aucti cum eo forent,
eiusdem Synodi praefatio declarat, nempe eosdem legatos

Episcopos missos esse contra Donatistas, hanc enim habet:
i post Consulatum gloriosissimum Imp. Honorij Octauij & Theo-
dosi tertium Augustorum, decimo octavo Kalend. Iulias, Carthagi-
ne in B. Africa Idignus secundae. In hoc Concilio legationem suscep-
erunt contra Donatistas Florentius, Possidius, & Benana-
tus Episcopi, eo tempore, quo lex data est, vt libera voluntate quis
cultum Christianitatis acciperet. hanc ibi, ac nihil praeterea aliud
hanc Synodi reperitur: sed & hanc oblectura valde, nisi alij
huius temporis rebus gestis eluciderent; constat enim in
primis, horum legatorum apud Honorium resurgentium
S. Augustinum mentionem facere in Epistola ad Itali-
cam, vbi quaeritur, quod cum litteris eius accepit omnia
in Italia barbarorum inuisione fuisseque misceri, atque in-
genti motu turbati, ipsi legati nihil his de rebus scripserint
in Africam: quibus plane insinuare S. Augustinus videtur,
illas litteras esse scriptas hoc anno, sed antequam Urbis a
barbaris caperetur, te tamen in vltimo collocata discrimi-
ne. Sed de occasione huius mittenda: legationis iam aggre-
dimur enarrare.

XLVIII.
Accidisse vidimus anni huius exordio, cum Attalus
tyrannus inuasisset Imperium, & ista Africam esset ten-
taturus, vt Heraclium in Africa Comitis, vel Macrobij in
ea Proconsulis consilio leges aduersus Donatistas date si-
lerent: etenim in discrimine posita videbatur vniuersa Afri-
cana prouincia, si tot legibus exagitati & exasperati Dona-
tistae pro partibus Attali dimicarent. Quamobrem elici-
tum fuit ab Honorio Imperatore rescriptum, quo idem
sinerentur eam, quam vellent, religionem amplecti: si que
transacta res est. Cum autem periculum illud cessasset, At-
talo exautorato, Episcopi Africani, quod viderent Honorij
rescriptum in magnum Christianae religionis dispendium
vertere, collecto Carthagine Episcoporum conuentu, vna
omnium sententia deesse, mittendam esse ad Impera-
torem Honorium legationem, quam ornarent quatuor E-
piscopi ad hoc munus electi: qui rogarent Imperatorem, vt
pro Donatistis datum renouaret edictum. Et hoc est, quod
in huius Synodi praefatione sic habetur: Lex data est, vt libero
cultu quis Christianitatem acciperet. At vnde, dices, ista deo
concinne disposita tibi vendicastes diuinatione, an conte-
ctura? imo ex certa testificatione deducimus, nimirum ex
rescripto Honorij Imperatoris, quo ipse annuiffe competi-
tur petitione eorumdem legatorum Episcoporum. Etenim
hoc anno de his ita rescripsisse apparet ad Heraclium in
Africa Comitem f.

*Oraculo penitus remoto, quo ad ritus suos haeretica superstitio-
nes obrepserant: sicut omnes sancta legum inimici, plebentes se
paxa & proscriptionis & sanguinis, si vltra committere per publi-
cum execranda sceleris sui temeritate renouerint. Dat. VIII. Ka-
lend. Sept. Varrane V. C. Conf. En vides hac lege irritari graece
dens edictum, quo ad ritus suos redierat palam compres-
sante legibus haereticis. Sed & illud velim obserues, lecto-
r, postredie eius diei, quo Urbis capta est, eiusmodi datum ef-
se ad Heraclium, iuxta petitionem Episcoporum, rescri-
ptum; quo imminetent Vrbi extremam cladem Deus
propitiatu auerteret. Praesentissimum fuit sane reme-
dium: quo factum est, vt Alaricus Vrbsm captam post tri-
dium quasi fugatus reliquerit, & in sui interitum concitus
festinaret.*

L.
Sed parum visum est Honorio legem lege conuelleret:
vetum & adiecit animum, vt Donatistas omnimode ad Ca-
tholicam concordiam restitueret; id fieri posse ratus, si ad
publicam eos Collationem coegeret. Ad eiusmodi autem
prouinciam obeundam (vt Possidius m tradit) missa Mar-
cellinum Tribunalum & Notarium, ad quem huiusmodi
hoc anno datum reperitur esse rescriptum m:

*Es que circa Catholicam fidem vel olim ordinavit antiquitas,
vel parentum nostrorum auctoritas religiosa consuetudo, vel nostra
serenitas laborauit, nonnulla superstitione summoa, integra & in-
uisa Ata custodiri praecipimus. Dat. IV. Id. Octob. Rauenna, Varrane
V. C. Conf. Sunt haec quidem, quibus Honorij pietas misericordie
commendetur, cum profligato haereticos, barbaros a Deo
propulsari speraret: quod quidem magno miraculo ipse si-
ne armis Deus impleuit. Quod vero ad Marcellinum spe-
ctat, quem hoc anno ab Honorio Imp. in Africam missum
diximus:*

i Conc. A-
fric. 5. 75.
k Aug. epist
133.
DE LEGA-
TIONE A-
FRICANO-
RYM EPI-
SCOPO-
RYM.
ll. 51. de ha-
ret. C. Theo-
los.
XLIX.
NOVO RE-
SCRIPTO
HONORI-
VS REVO-
CAT LA-
TAM PRO-
DONATI-
STIS JE-
GEM.
m Possid in
vita S. Au-
gust. c. 3.
ol. 3. de re-
lig. C. The.
MARCEL-
LINVS IN
AFRICAM
MITTI-
TVR OB
CAVSAM
DONATI-
STARVM.

IMPOSTV-
RA RVFFI-
NIDE LI-
BRIS XY-
LI PY-
THAGO-
RICI.

Innocentius inquitat est, capie renuicere, & non solum in Occiden-
te, sed & Orientis partibus sibilare, & in quibusdam insula, precipue
Sicilie & Rhodi in aularum plebique, & crescere per dies sin-
gulas, dum secreto docent, & publice negant. Sed & eandem Ruf-
finus contulit ad roborandam impietatem: Præter Orig-
enis Periarion ab ipso male translacum, & Euaagri Pontici
Libros virulentos Latinitate donatos: illam adiecit execra-
bilem imposturam, dum Xysti seu Sexti Pythagorici com-
mentarium a se translacum sub titulo Xysti martyris Ec-
clesie Romanæ Pontificis edidit, vt sub nomine martyris
blasphemias Fideles potarent aureo calice Babylonis: hæc
enim ipsa omnia in eum obicit S. Hieronymus ad Ctesiphontem.

LXIV.

Inuenimus reficiã Ge'asio Papa suppositum librum ab
hæreticis nomine Xysti martyris, sed quod ab hæreticis id
præsumptum dicat, & non à Gentili, id accidit ex eo, quod
Ruffinus transferens, pluraque ad dicens more suo ex diuini
Scripturis, videri fecit librum potius hominis Christiani,
quam Eihnici. Sed de eodem iuratus S. Hieronymus: At
seruabile Giunnius, qui ad calumniam dicitur sanctos viros aperuit os
suum, linguamque suam docuit mendacium, Xysti Pythagorici ho-
minis Gentilissimi vnum librum interpretatus est in Latinam, dicit
istius eum in duo volumina, & sub nomine sancti martyris Xysti vr-
bis Romanæ Episcopi ausus est edere. & post al qua subdit: Lecto-
rem obsecro, vt nefarium librum abiciat, legatque si voluerit, vt ce-
teros philosophorum libros, non vt volumina Ecclesiasticum, hæc
cipie. Vnus est namque eo libro Pelagius, ex eoque præpo-
terentes elicit sententias; quibus, quasi Romani Pontificis
atque martyris essent, relictari nefarium duceretur. Editæ
adhuc habentur ex eodem libro excerptæ sententiæ sub no-
mine Xysti Papæ & martyris, ex quibus aliqui citant à Pe-
lagio, S. Augustinus d' tunc ignorans Ruffini istropham, ti-
tuli auctoritate percussus, non audens obniti tantæ sedis
Antistiti, in re eum sensum interpretando in sicilicet con-
atus est. Sed rem demum edoctus, monitus (puto) scriptis S.
Hieronymi; aperiens imposturam, quod ante dixerat, re-
tractauit: i quam quidem Ang' lino retraditionem non
legisse certum est auctorem illius de Virtis illustribus Ildo-
ri nomine editum, dum ait, Xystum illum fuisse Roma-
num Pontificem, eundemque martyrem; id auctoritate si-
bi vendicans Augustini, quem tamen librum ab hæreticis
deprauatum affirmat. Hæc quidem de Xysto auctor in scri-
pro codice Vaticano, in impressis autem desiderantur Xy-
stus & alij labe hæresis infamati.

LXV.

Quod vero timent Pelagius hæresis condemnari, at-
que eam ob rem clanculo cum suis ageat; idcirco hæc vbi
supra Hieronymus dicit: Cui respondere dicitur, & dolorem si-
lentio detentus, crebra fratrum exposultatione compulsus sum: nec
tamen quousque prorupsit, vt auctorum nomina ponerem, malens eos
currigi quam infamari: non enim hominis, sed erroris inimici, ut sum.
& paulo post: Quibus loquar compendia. Aut bona sunt, qua doce-
tis, aut mala. Si bona, defendite libere. Si mala, quod occulte miseris
ingulati errore, recitans fide ad decipiendos simplices quosque ia-
ctas expositione n? que si vera est, cur absconditur? si falsa, cur scri-
bitur? &c. & abicit: Sola hæc hæresis est, qua publicè eruditus loqui,
quod secreto docere non querunt. hæc ipse.

LXVI.

Talis hoc tempore status erat hæresis Pelagianæ, vt
cum propalarentur errores, auctores tamen latere cuper-
ent; hæcque de causa insulas ad docendum elegerint, duas
que simul pestilentiæ cath' dras exercent, alteram (vt ha-
bet idem S. Hieronymus) in Sicilia ad decipiendos Occi-
dentales; in Rhodi insula alteram, ad corruptionem Occi-
dentalium populorum. De Sicilia cath' d' præter recitatas
superius S. Hieronymi obture nominibus à his inuolutas
sententias accedunt his, quibus hæc toto celo peripicias,
ca, quæ habet Hilarij Epistolæ f' his temporibus scripta ad
S. Augustinum, qua cum de omnibus reddidit certiorum,
recitis tamen auctorum nominibus, quod adhuc res eo
modo clam tractaretur. In Sicilia enim docuisse Caele-
stium, quæ scripsit S. Augustinus ad Eutropium & Paulum
Episcopos Galiarum, satis aperte demonstrant. Sed quid
anno sequenti cum S. Hieronymus, tum Augustinus re-
quisitæ exactione fecerint, vt aduersus vagantes errores scri-
berent, nos uo loco de his agemus inferius: hæc autem

modo occasione Ruffini obitus distulisse volumus, sepelisse
que cum his, quos vbi uetus composuit, titulis sepeulchra-
libus. Porro hæc omnia de Ruffini obitu, & ortu hæresis
Pelagianæ, emergentibusque hæreticis, ex Origenitarum
progenie manantibus, huic eidem anno, quo Verbs capta
est, congruere; quæ in Epistola ad S. Augustinum habet S.
Hieronymus, satis perspicue declarat his ipsis verbis:
Multi virosque claudicant pede, & ne fracti quidem ceruicibus in-
clinantur, habentes affectum erroris pristini, cum prædicandi em-
dem non habeant libertatem. nam paulo post de Verbe capta
hæc subdit: Capta Hierusalem tenetur à Nabu: hodonos, &c. At
de his satis.

Quod autê ad res Orientales pertinet: hoc anno Theo-
dosius Imperator, duobus diebus ad Anthemium Præfe-
ctum Prætorio rescriptis, hæreticos Montanistas Priscillian-
istas atque Eunomianos diuersis penis exagitauit. Quam
vero Macedoniam vexari fuerint hoc tempore, Socrates
ita describit: Theodosius quidam Synactorum vrbis Phrygia Para-
tiana Episcopi hæreticos (in ea namque vrbe complures erant ex
illa Macedonia) grauius persecutus est: eosque non modo ex ci-
uitate, sed etiam ex agru relegauit, atque istud aggressus est non de
more Orthodoxæ Ecclesie, quæ homines persequi non solet. Ortho-
doxos hic auctor nominat suos Nouatianos, sed subdit: Ne-
que stud' o rell' e fueratque fidei incitatus, sed turpi quæsiu capidi-
tati inueniunt, vt ex hæreticis pecuniam cogeret. Itaque nihil ei
quam fecit, quod ad Macedoniam vexandos pertineret; manserunt
clericorum, qui de eum erant Ecclesie, contra eos armare, ac in finit
fere machinâ, quibus illos conturbaret, vt ceptum iudicio vniuersi
fistere non desist, maxime omnium Agapetum illum Episcopum
vbi in incommodu & molestus affectu. Ac cum primarij presencia
viri non satis habere virum & auctoritatis ei uiderentur ad suppli-
cium de Macedonianis iumentum; Confessio simul celeriter con-
tendit, mandatumque Præficti prouincie postulat.

Dum Theodosius Episcopus huius de rebus Constantinopolim moram
facit; Agapetus, quem sella Macedonia præfice docuit ad rellam sa-
namque de se de opinionem rediit. Nam ionis filium cum vniuersis illo
inire & populo Ecclesie sue conuocato; per iustas vi fides Confes-
sionali accipiant. Quo facto, cum in gentium multitudine, mo vno
cum populo vniuerso ad Ecclesiam ire maturat: ac precibus peraculis
fidem, in qua Theodosius confidere consueuerat, capessit. Simuliat-
que populam comortanda vnicuique in vnum colligauerat, de reliquo si-
dem Confessionali docuit: vnde Ecclesiam ad ministratum ad
vrbem Synoda spectant non potuit est. Huiusmodi ita constitutus,
paulo post Theodosius Synada reuertitur, Præficti mandata serui,
quod se cum auctoritate: que ignorat verum qua ipso absente a-
dierat, extemplo ad Ecclesiam pergit. Inde ab omnibus, qui ibi aderant,
expulsum, Constantinopolim denovo proficiscitur: qui simulatque eo
aduenit, grauius sumum statum coram Arrio Episcopo deplora-
re, sine ique Episcopatu eicium docere copis. Arrio autem, vt intel-
lexerat rem sollicitus ad Ecclesiam commodum accidisse, vbi The-
odosium lenire, suadere, vt genua vico quietum & vacuum à mole-
stis consularerit, communemque omnium vilitatem sui priuati
commodu ansereret: scribit præterea Agapeto, vt Episcopatum te-
neat, nihilque molestus sibi ex offensus Theodosii animo suspiciter
enturum: hæc tamen Socrates sed illud parum consiliet (vt
dictum est) ait, non de more Catholice Ecclesie illum in-
lectatum personas hæreticorum; cum à temporibus Chri-
stiani Imperatoris Constantinij lexcenta ferme edicta ad-
uersus pecconas hæreticorum promulgata legantur, idque
innumera exempla superius relata declarant.

Quod vero forte creter, non animarum lucri causa, sed
cupiditate rerum temporalium, Episcopos exagitate illos,
qui extra Ecclesiam praua docerent (vt exemplo Theodosij
Episcopi declaratum est) hoc temporis quidem factus est
Synesius, qui sic ino siber hoc pretiore magno animi ze-
lo eodem Eunomianos inleccati, vt tamen à rapina ipso-
rum bonorum abstinerant. Quæ igitur aduersus eodem
Eunomianos in Aegypto agens Synesius ex philo sopho
Episcopos Ptolemaiis scripserit, temporibus quidem & ar-
gumento, de quo agitur, cogna hic reddamus. Qui enim
(vt ostendimus) ad sedem illam admittendam inuicis
nolensque assumptus est: ea potius (vt decessi summo stu-
dio ac vigilanti ad ministravit, vt eius literæ in Episco-
pato conscriptæ doceat, inter quas hæc sunt aduersus Eu-
nomi-

à Hiero-
nimo, in
libro de
cap. 21,
§. 3. c. 11.

à August. de
natur. &
gra. c. 64.
à August.
t. 1. v. 1.
à August.
de reb. lib. 2.
c. 40.

à Hieron. in
Hier. lib. 4.
pres.

à Hier. adu.
Crisp. v. n.

à Apud Au.
lib. 1. c. 36.

LXVII.
à August. 4.
& 5. de lib. 1.
vt. C. 11.
Theod.
Theodo-
sius epi-
scopus
quid in
Macedo-
niam
& 5. c. 11.
7. 4.

LXVIII.
AGAPETUS
VBI MA-
CEDONI-
ANVS CUM
SVRES RE-
DIT AD EC-
CLESIAM.

LXIX.
SYNESIUS
INSEQUI-
TVR EV-
NOMIA-
NOS.

LXIX.
SYNESIUS
INSEQUI-
TVR EV-
NOMIA-
NOS.

potissimum dilectam, ut curres ipsa nota emulsi sit, cum videris, ea procedat, & apud Deum & apud homines, nec minus apud ipsum patrem Theophilum culpa caream. Si quidem cuperes meam in medium protraherem, & potestatis eius, qui quid velit, de me statuendi permiserim, quomodo erimini alicui dominum sine Mibi & Deo ipse & leges ipse, sacra Theophilus manu videri in dedit. Quapropter omnibus praesens, restat unquam esse volo, me illam pro se de, et ut non non esse, neque cum illa veluti max. lum. & claud. si non consecrati nem habuerim: alterum enim minime pium, alterum minime legitimum est, quin potius & volo & opto, plures mihi & probus noster liberis: hoc ipsum electionis auctorem & principem ignorare non oportet. Sciant idanisi nostri Paulus & Dionysius, quos legatos hanc ob causam ad populo lectos esse audio. Illam vero rem Theophilus non significari sed in memoriam tantum revocare opus est: de ea autem pluribus dicam, totum quidem vna quicquam alia omnia colata parva esse iudicat. Difficile est, aliquid adeo fieri omnino non potest, ut animus dogmata, quae per eruditionem & scientiam in certam necessitatemque persuasionem evaserint fluctuare & in dubium vocari sinant. Nostri porro, philosophia in admodum divulgata ista Christianorum aduersari opinionibus. Itaque haud vniquam adducatur, ut posterius an manum quam corpus signi ordian. Neque mundum ipsum & pariter, cuius aliquando interituras esse dicam. Refutationem deprecaturam sacrum quiddam & minime vulgandum esse dico. Neque conceptis vulgi opinionibus assentiri possem. Mentis philosophia exculta verum perficit. Ea interduo ne cessat adducta, mendacium permittit. Et habet rationem, seu proportionem suam lucem ad veritatem, & oculos ad mentem. Quatenus ergo oculus lumine copiosiore in decessu aluitur, aut vixit tenebra commoveret sunt, haec tamen mendacium quoque populo vile esse, & veritatem nocivam tu puto, qui aciem mentis in eundem rerum claritatem intendere nequeunt.

SYNESI CONTESTATIO.

LXXVIII. SYNESI RINGERI TAS.

Quod si sacerdotum nostri hac mihi permittunt; poterit sane ego, quos, sacerdotum munere fungi, qui domi quidem philosophia in rebus, in publicum autem progressus sermonibus & colloquiis hominum delectat, ne quod docent, neq. dedecet, sed in anticipata omnino quem que perficere permittunt. Sin illi sacerdotem q. a animatum & opus noster mansuetum esse oportet & docant, omnibus me palam ostendere intermiserim. Quid enim rei est populo cum philosophia? Rerum quippe diuinarum veritatem minime vulgari oportet: populus autem motus & assuetudine alia indiget. Rerum igitur & sapientia repetenda, nulla cogente necessitate, neq. arguere neg. a quibus sapientia est. In sacerdotum autem ordine cooperari, non committam, ut dogmata praeter animi sententiam assequam. De his Deum, de his homines testes inuoco. Veritas Dei proproria est, apud quem in rebus omnibus inculpatum esse volo. Ita vnum tantum no. d. similitudo. quodque sem in ei & ludorum stultitiam sum; ita vna inde d. pueri erimen istud iustitiam, plura quam deceret, arma me & equis delectatum esse, quibus si caruero, tristis quidem ero. Quid enim cum carissimos & veras nullas profectus, & fugatas à terredibus excesses esse videro factam aliquid? Sed tamen constantiam, si Deus voluerit, obtinebat, atque quamvis à meq. alienis, macerabor, carissimiq. & negotiorum quantum graue ministerium hoc, Deo confusus sustinebo. Dogmata autem per dissimulationem non tegam; neq. mihi mens à lingua dissentiet. Hoc si enim & sentiam & dicam, Deo placere puto; neq. sermonis illius de me occasione relinquere volo, sine, quod quisque in, igno. Et si in, electionis suffragia rapuisse.

LXXIX.

QUOMODO SACERDOTIVMSVSCIPIENDVM.

Ceterum Dei amantissimus pater Theophilus, cum me norit, postquam mihi id se fore significauerit, sic tandem de me consultum, quid statuas, capiat. Tum enim aut in instituto meo vivere me & philosophari patior; aut postea ut me in iudicium vocet, vel sacerdotum ordine moueat, sibi ipsi potestatem non relinquet. Alia insuper opinioniones & sententiae omnes nuge sunt: veritatem enim satis scio Deo esse gratissimam. Sed enim sacrum caput tuum, atque in primis veritatis iutorum & in fideiorem Deum restor, agere mihi esse. Quomodo enim non sit, cum quodammodo ex vita solita in vitam aliam transfundendum mihi sit? Quod si videri in publicum prolatum (latere enim eas & premi no. le), tu potestatem hanc concessit Deus, in ordinem sacerdotum me elegerit: subito eam necessitatem, & veluti diuinum decretum suscipiam. Sic enim existimo si vel imperatore, vel inselcti, Deoque inuiso Augustali quoque inuente, imperata non facerem, inobedientia penam me datum esse: Deo autem ipsi volentes nos parere conuenit. Sin me ad sacrum obendum ministerium non admittit Deus, ab ipso statim intro in merem diuinissimam, veritatem ipsam complecti, neque per id, quod illi maxime

reprobat, mendacium scilicet functionem ipsius suscipere deet. Facit ut, ut Scholasticus hoc sicut, & ad illum restaret. haec tamen epistola Synesij ex Nicephoro accepta.

Porro si quis constellationes ita ut se habent intelligat, prout à nonnullis intellexit noscuntur, habet profecto, unde miretur, immo & indignetur, hominem talem protelaptem, talesque conditiones praepotentem, sic esse ordinatum à Theophilo Episcopum Ptolemaidis, vnum mentem Synesij hos minime afflictos esse, palmam ferimus. Unde rogo, Synesij mentem melius, quam ex his, quae postea idem ipse scripsit, quo sensu, quoque animo ista facta, possumus intelligere? Simulac enim diu relictus, creatus fuit Episcopus, scilicet ad suae Ecclesiae presbyteros, plane de se restatur, omnem ornamtu, in super & omnem adhibuisse artem, ut Episcopatus onus effugeret. Et quam artem in illi simulata gens, & illa inculcans adeo Christianae fidei & disciplinae aduersantia, reitertur omnino à munere Episcopatus: Et ut sentio, hand aliud praestitit Synesius verbis, quam quod S. Ambrosius factis exhibuit, dum ne Episcopatus ordinaretur, se ad alterum & sanguinarum publica professione ab omnibus credi voluit. Sed audiamus eius breuem de his Epistolam ad suos presbyteros scriptam:

LXXX.

SYNESI ARS IN P. GIENDO EPISCO. FATVM.

Neque a ego prius vobis superior eram, cum omnimode & arte sacerdotum effugerim, neque nunc vos me superari: sed diuinum profecto erat, & quod tunc nondum, & quod nunc iam, Ego enim sepius mori pro hac verum sacram administratione maluissem, si scilicet suscipere illam. Non enim me arum vnum esse iudicatum huius rei gubernationem. Cum autem Deus induxerit, non quod ego petebam, sed quod ipse volebat precor eum, qui vix largitor est, ut etiam quam tribuit, perfectior sit. Qui enim inuentum in otio philosophia consumpsit & in speculatione à rerum actione abina, & exitum in curis versatum sum, quantum defunctorie per aliam reprehendi non potest in hoc cum capere vita. Et in hoc quod cum a non fuerim: quomodo iustitiam curis nullam habentibus intermissionem. Aut quomodo vbi me ipsum turba negotiorum tradidero, adhuc ad mentis poltrudines accedam, quibus sciam beatum etiam frui posse? sine quo mihi & meum sensibus omnia vita, nulla vita est. Ego quidem non noui: Deo vero (sicut) omnia possibilia sunt, etiam qua impossibilia sunt. Et vos ipsi igitur pro me simplices manus ad Deum eleuare, & tum populo in vire, tum his qui in agri, aut villarum ecclesiae committam, praecipere nobis & in communi & singulati omnibus committite. Si enim non deorsus à Deo reliquos fuero: tunc cognoscam, sacerdotum non distictum esse à philosophia, sed ampliore accessum, illa ad suos, cum creatus est Episcopus, Synesius b.

LXXXI.

a syn. ep. II. SYNESI EPISTOLA AD SVOL.

Scribens postea contra Andronicum, quam expetierit mori potius, quam Episcopatu fieri, aperta relictione declarat, vbi primum de tuo ante Episcopatum vire instituto illa praemittit: Vixebam cum bono spe in mundo, velut in sacro se pro animal liberum ac solutum, praee & libro & vinatione vitam diuidens: vt enim sana sit anima & corpus, hoc quidem laborare oportet, illam autem rogare Deum. Cum huiusmodi facilitate traxi annos illos vsque ad electionem Episcopatus: ad quem ego, si quid vniquam, timidissimus fui. Testor omnibus Deum, cuius per vos ego aeterna mysteria gestant, absque humanis circuibus ac studiis, ipsum Deum solitari in multis temporibus & locis accessi, & pronus & in genua inclinat, supplicem rorem pro Episcopatu abieci. haec & alia de relaxatione sua, ne susciperet Episcopatum Synesius, cuius quidem argumentum multa praeteritimus breuitatis causa: cum vt fugeret, & v. fus est arte, vt portentosis constellationibus illis Theophilum posse eludere. At infantiam simularem Vlysseni prudens consilium Palamedis irritum reddidit; & impietatem affectans Synesius Theophilum latere non potuit.

b syn. ep. II.

LXXXII.

Cum vero è quietis tranquillo portu in turbam vastumque pelagus inuitus nolenque solauisset multiplicem mole negotiorum oppressus iam cum via septem menses Episcopatu perfunctus esset, de abdicacione agere cepit: sed frustra quidem, agit enim de his ipse in Epistola ad Olympium c. Delebat illi Theophilus prouinciae illius negotia & lites vertentes inter Episcopos, & caularum cognitiones: cui quidē cum parere, se necessitate alitrius cognosceret, & relictari penitus nefas; ad ipsum hoc primo anno scribens,

LXXXIII.

SYNESI EPISCO. PVS CA. SAS IVDI. CAT MANDATO THEOPHI LI. c syn. ep. 94.

LXXXV

CAUSA PAULI CVM III. OJCORO.

LXXXVI

CAVS RE SERVATI PR. DE. S. I. DII EPI. SCOPIS.

LXXXVII

IN RES QVERE. LA. DE. CV. RH. LI. TIVM. S. E. CV. LA. LIVM.

bens, hanc ait: Ego & volo, & ne scitis mihi divina est, ut legem putem, quicquid ibi vultis, ut in vaticinibus. & inferius: Quicquid statuerit, hoc multitudine inflantur: obediencia enim vita est, & mors inobediencia. Tanti quidem estimatus est recens Episcopus, ut in dextera ferretur seniorum Episcoporum.

Vertebat enim tunc inter vicinos Episcopos Paulum atque Dioscorum eiusmodi controverfia. Irrentibus barbaris in Cyrenem cum suis, Paulus collem occupat natura minimi, illique ubi gereret, domunculam ibi statim in Ecclesiam consecrat, inferens illic altare, & in eo celebrans sacrificium: quo acta locum illum sibi vendicare putavit, contradicente Dioscoro, sub cuius diceffis locus positus erat. Sed Synesius in Paulum sententiam tulit, non exultans eam ob causam locum Deo esse dicendum, ut ad profanum usum redire non posset. Nam hoc (inquit) locum non sanctificat: alioquin omnes montes & omnes vales Ecclesie essent, & nullam in monumentum effugeret, ut non publicum esset, in quibus omissis, cum hostes praeferant, proci & mystica sunt. Quot vero domos per impia Arianorum tempora proci & mystica suscipuerat, & nihilominus sine piratae &c. hanc & alia plura Synesius in Paulum pro Dioscoro.

In causa vero Lamponiani, qui ob illatas in Iasonem iniurias excommunitatus fuit, quom idem iudicat, illa infamia Ecclesie antiqui mortis, quosdam atrociores casus Episcopos minores non absolvet, sed referat illos primae sedis Antistitum auctori de ipso Lamponiano: Quamquam (inquit) & lacrymas ex parte sua effuderit, & populum super illum exasperat: at ego in his, quae visa essent, perseverans solvendi vero potestatem ad sacrum sedem remisit. Tanti igitur mihi ipsi permissi, si appropinquaret Lamponiano debui saltem, ipse vita exivit, ut non sine dolo confiteretur: adeo videtur: omnibus permisi cum auctore presbyteri, ut cum ipso communionem participarent. Ne enim legitur mihi in oratione, Verum sancti ad restituitur, tunc ubi eadem rem sit, & a divina anima sua venia assensum expevit. hanc Synesius ad Theophilum Alexandinum Episcopum, & nobis hic posita ad antiquos ritus in iudiciis Ecclesiasticis referendos. Ipse vero Synesius de se ad ipsum Theophilum hanc in fine: Postremum ora pro me; orabam enim pro deo & omnibus desero & egente eiusmodi cooperatione: ita ipse verus pro me ipso loqui ad Deum. Omnia enim mihi in contrarium cedunt propter temerariam & periculo obnoxiem se audaciam, quod homo in peccatis, forsam ab Ecclesia peregrinum educatus, alieno vultu ductu institutum altera Deo contigit, hanc Synesius, quibus videas, quantum animi demissione polletet.

Obibat autem ipse naute Ecclesiastica negotia: in quibus curis feliciter sibi a Deo exultimabat, si non & seculare negotiis obnueretur. Hinc illic aut ex ipsius in querelis sententia: Cuiusmodi vultum cum sacerdotia coniungere, est velle ea, quae simul versari non possunt. Primum saeculum tulit eodem sacerdotis & iudicis. Nam & Aegypti & Aethiopiae genti multo tempore sacerdotis Reges habuerunt. Deinde (ut mihi videtur) cum divinum opus humano more pergeretur, summi Deus vita conditiones, & alii sacerdos & alii dux effectus est. Alios enim ad materiam dedit, alios sibi ipsi collocauit. Ordinarum autem est, ut illi quidem in rebus negotiis, nos autem precibus versaremur. Quod vero bonum est, ab ambobus exigit Deus. Quis igitur reducat? Quis separata a Deo, coniungere conatur, qui neque vult gubernare, sed vult saltem gubernare, experit? Quare quid fieri miserius possit opus est illi Presbitero: ut ad procuratorem legum Republicae, Opus habes aliquam rem Deo ite ad sacerdotem dicitur. Et paulo post: Non condanno Episcopos, qui in rerum negotiis versantur, sed ignam me ipsam vix in theatrum pervenire, admiror eos, qui vironque possunt. Mea facultas non est duobus dominis servire. Si vero sunt aliqui, qui neque a conscientia ledantur, poterunt sane & sacerdotio fungi, & civitatum Presbiteri esse. Radix Sola etiam si cum sit care conuersabitur, parum manet, & non conquinatur: ego vero si hunc hunc fecero, fontibus & mariis habeo. Hanc & alia plura ad sui exultationem in Synodo Synesius, cum ab Episcopatu missionem peteret, quam in annum sequentem relictimus, hanc vero satis hic de Synesi ordinacione & administratione praegustat.

I E S V C H R I S T I
Annus 411.

INNOCENTII PAP. HONOR. 17.
Annus 10. THEOD. 4. IMP.

SEQUITUR ordine temporis annus Domini vnde-
cimus post quadringentesimum, nullo Occidentali Imperij signatus Consule, quod afflictata novis esset Gothorum cladibus & aliorum in diversas provincias gratulationibus barbarorum in Romana Republica: in Oriente vero, ubi tanquam illis esset rerum status, ipse Theodosius Imperat. quatum adit Consulatam: Quo Alarico Gothorum Rex iam traicere in Siciliam exercitum frustra tentans, repentina morte occupatur apud Conventum: de cuius obitu & sepultura haec apud Iohannem Diaconum, ab aliis non suo nomine Paulum nuncupatum a. Inter haec Alaricus dum deliberaret, quid ageret, apud Conventum subita morte defunctus est. Gothi basentiam annem de alio suo captivorum labore derivantes, Alaricum in medio alio cum multo episcopis sepeliant, amneque metui proprio redientes, ne qui locum sine possent, captivos, qui inter fuerant, extingunt. haec ipse. Sozomenus hanc de Alarico ait, eum ante obitum inita cum Honorio pace, ab eo declaratum fuisse totius duccem exercitus: subdique: Cum pro consuetudine Principum ex processu quopiam cum reverteretur Imperator, audita morte Alarici, statimque descendens, publice gratias Deo nuncupatis precibus egit, quod esset infidiatore manifesto liberatus. Ad haec hanc idem auctor Miscellae.

Regem deinceps Athaulphum Alarici affinem Gothi constituentes, Romam redeant: si quid residuum fuerit, more locustarum erant, auferentes exinde Galliam Placidiam Theodosi Primi filiam, sororem Honorij, quam sibi Athaulphus apud Forum Cornely coniugio sociavit: qua multo post Republicae commoda fuit. nam ad hoc mariti animam acerrimo ingenio, subitibus blandimentis inflexit, ut vitro a Romano pacem exereret. haec ipse, at de posteriori hac Urbe inuasionem apud nullum alium me legitur meminisse. Orosius autem tradit, in ipsa Urbe inuasionem sub Alarico Galliam Placidiam ab Athaulpho captam: Zosimus & alij ipsam ante sub Alarico custoditam ferunt. Ceterum divina id factum dispensatione, quo extremam Imperij cladem auerteret, idem auctor affirmat. Nulla igitur defuncto Alarico clades ab Athaulpho Alarici successore Urbi illata penitus reperitur: imo ei in operis fuisse, Gothorum exercitu Romanum Imperium in splendorem pristinum relinere, idem Orosius testatur his verbis: Is (ut saepe auditum, atque viximo exitu eius probatum est) sibi studiose scellator pacis, & Metare fideliter Honorio Imperatori, ac pro defendenda Romana Republica impendere vixit: Gothorum proceptorum. Nam ego quoque ipse virum quemdam Narbonensem, illustri sub Theodosio militia, etiam re legio sum prudentemque & grauem apud Bethlehem oppidum Palaestina, beatissimo Hieronymo presbytero referente, audiu, se sanctissimum Athaulpho apud Narbonam fuisse, ac de eo saepe sub restitutione didicisse, quod ille cum esset animo, viribus, ingenioque nimis, referre solitus esset, se infirmum ardentem indidisse, ut oblitterato Romano nomine, Romanum omnem saltem, Gothorum Imperium & sacret & vocaret; effectusque (ut vulgariter loquar) Gothia, quod Romania fuisse fieretque nam: Athaulphus, quod quondam Caesar Augustus. At vix multa experientia probauisset, neque Gothos illo modo parere legibus posse propter essentiam barbariam, neque Republica interdum leges oportere, sine quibus Republica non est Republica, elegisse se saltem, ut gloriam sibi de relinendo in integrum, augendo Romano nomine. Gothorum viribus quereat, habereturque apud posteros Romanae restitutionis auctor, postquam esse non poterat inuictator. Ob hoc affluere a bello, ob hoc inhiare paci iustitiam, praecipue Placidiae uxori suae summa sane ingenio acerrime, religionis satum probare, ad omnia bonarum ordinationum opera, per sua & consilio temperat. Quomodo autem cum dolo suorum, idem Athaulphus haec meditatus, interfectus fuerit, suo loco dicemus.

ALARICI
OBITU.

a Paulus
Diac. lib. 13.
b Sozom. l.
c. 12.

c Paulus
Diac. l. 13.
II.
ATHAULPHVS
REX
GOTHORVM.

d Oros. lib.
7. c. 40.

e Oros. lib.
7. c. 49.

ATHAULPHI
REGIS
CONSI-
LIVM.

